



KESKKONNAAMET

AS Nurme Turvas
nurmeturvas@nurmeturvas.ee

23.10.2026 nr DM-136357-9

Nurme Turvas tootmisala (KMIN-009) korrastamistingimuste andmise taotlusele keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

1. OTSUS

Lähtudes alljärgnevast, tuginedes keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 3 lõike 1 punktile 1, § 6 lõike 2 punktile 2, § 6¹ lõigetele 3 ja 5, § 9 lõikele 1, § 11 lõigetele 2, 2², 2³, 4, 8 ja 8¹, keskkonnaministri 16.08.2017 määrusele nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded“ **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1. Jätta algatamata keskkonnamõju hindamine Nurme Turvas tootmisala korrastamistingimuste taotluse menetluse raames.

1.2. Nurme Turvas tootmisala keskkonnaloa KMIN-009 korrastamistingimuste andmise taotluses arvestada järgmiste keskkonnameetmetega:

1.2.1. Korrastamisprojekti koostamisse (ja vajadusel ka korrastamistöösse) tuleb kaasata vastavate kogemustega sooteadlane. Kui korrastamise käigus ilmnevad olulised ebasoodsad keskkonnamõjud, siis lahendatakse need operatiivselt ning kaasates asjaomaseid asutusi ja isikuid;

1.2.2. Lisaks sooteadlasele tuleb kaasata ornitoloog ja hüdroloog, kes annavad eksperthinnangu, kas ja millisel moel on võimalik tekitada tootmisalale madalaveeline üleujutatud ala, mis oleks sobilik tedrele ning ka teistele soolinnustikule;

1.2.3. Transpordiamet kaasata korrastamistööde etapis (sh projekti kooskõlastamisse).

1.3. Lisanduvate keskkonnameetmete vajadus tehakse kindlaks korrastamisprojekti koostamise käigus.

1.4. Täiendavad keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Keskkonnaamet teavitab KeHJS § 12 lõike 1¹ punkti 2 kohaselt käesolevast KMH algatamata jätmisest 14 päeva jooksul ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ning puudutatud isikuid ja teisi menetlusosalisi eraldi kirjaga.

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1. AS Nurme Turvas (reg.kood 10315153, aadress Pärnu maakond, Tori vald, Nurme küla, Lille, 85004) esitas 20.04.2026 Keskkonnaametile taotluse (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 21.04.2026 nr DM-136357-1) Lavassaare turbamaardla Nurme Turvas tootmisala korrastamistingimuste saamiseks. Ettevõttele kuulub maavra kaevandamist ja vee-erikasutust võimaldav keskkonnaluba nr KMIN-009, mis kehtib kuni 10.06.2052, mille alusel kaevandatakse Lavassaare maardla (registrikaart 197) Nurme Turvas tootmisala määraldisel vähe- ja hästilagunenud turvast.

2.2. Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (*KeHJS*) § 3 lõike 1 punkti 1 kohaselt hinnatakse keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusluba või selle muutmist ning tegevusloa taotlemise või muutmise põhjuseks olev kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju. *KeHJS* § 7 punktides 1-3 ei ole korrastamistingimused määratletud tegevusloana. *KeHJS* § 7 punkti 4 kohaselt on tegevusluba eeldatavalt olulise keskkonnamõjuga kavandatavat tegevust lubav käesolevas paragrahvis nimetamata muu dokument. Seega loeb Keskkonnaamet korrastamistingimuste taotluse tegevusloa taotluseks.

KeHJS § 11 lõike 2 kohaselt otsustaja vaatab tegevusloa taotluse läbi ning teeb otsuse keskkonnamõju hindamise (*KMH*) algatamise või algatamata jätmise kohta *KeHJS* § 6 lõikes 2 nimetatud valdkondade tegevuse ja *KeHJS* § 6 lõikes 2¹ viidatud tegevuse korral õigusaktis sätestatud tegevusloa taotluse menetlemise aja jooksul, kuid hiljemalt 90. päeval pärast *KeHJS* § 6¹ lõikes 1 loetletud teabe saamist. *KeHJS* § 9 lõike 1 kohaselt on otsustaja tegevusloa andja, maapõueseaduse (*MaaPS*) § 81 lõike 3 kohaselt esitab korrastamistingimused Keskkonnaamet. Seega on Keskkonnaamet otsustajaks *KeHJS* tähenduses.

KeHJS § 6 lõike 2 punkti 2 kohaselt peab otsustaja andma eelhinnangu selle kohta, kas kaevandatud maa korrastamine on olulise keskkonnamõjuga tegevus või mitte ning otsustama *KMH* algatamise või algatamata jätmise üle. Vastavalt Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhinnang, täpsustatud loetelu“ § 3 punktile 12 tuleb *KMH* vajalikkuse eelhinnang anda turba mehhaniseeritud kaevandamisega rikutud maa korrastamise korral.

KeHJS § 11 lõike 2³ järgi *KMH* vajalikkus otsustatakse, lähtudes eelhinnangust (vt ptk 3) ja asjaomase asutuse seisukohast (seisukohad ning selgitused nendega arvestamise või arvestamata jätmise kohta, vt ptk 4). *KeHJS* § 11 lõike 4 kohaselt, kui kavandatava tegevuse *KMH* algatamise või algatamata jätmise otsus tehakse *KeHJS* § 6 lõike 2 või 2¹ alusel, lisatakse otsusele eelhinnang.

3. EELHINNANG

KeHJS § 6¹ lõike 3 järgi annab Keskkonnaamet eelhinnangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust. Eelhinnangu sisu täpsustatud nõuded on *KeHJS* § 6¹ lõike 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhinnangu sisu täpsustatud

nõuded“ (edaspidi *määrus nr 31*). Keskkonnaamet on eelhinnangu andmisel kasutanud järgmisi materjale:

1. Keskkonnaluba KMIN-009;
2. Maa- ja Ruumiameti geoportaali kaardirakendused;
3. Pärnu maakonnaplaneering 2030 + (kehtestatud riigihalduse ministri 29.03.2018 käskkirjaga nr 1.1-4/74);
4. Hetkel kehtiv Sauga valla üldplaneering (kehtestatud Sauga Vallavolikogu 05.12.2016 otsusega nr 97).

3.1. Kavandatav tegevus

3.1.1. Tegevuse iseloom ja maht, seosed asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega

Kavandatava tegevuse eesmärgiks on Nurme Turvas tootmisala kaevandatud maa korrastamine. Nurme Turvas tootmisala asub Pärnu maakonnas Tori vallas Nurme külas kinnistutel Nurme turbaraba 1 (73001:001:0330), Nurme turbaraba 2 (73001:001:0310), Nurme turbaraba 3 (73001:001:0320), millede riigivara valitseja on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ning volitatud asutus Maa- ja Ruumiamet.

Ettevõttele kuulub keskkonnaluba KMIN-009 kehtivusajaga kuni 10.06.2052, mille alusel kaevandatakse Lavassaare maardla (registrikaardi nr 197) Nurme Turvas tootmisala mäeeraldisel vähe- ja hästilagunenud turvast. Mäeeraldisel teenindusmaa pindala on 278,79 ha ja mäeeraldisel pindala on 276,55 ha. Maksimaalne tootmismahd aastas on 40 tuh t. Maavara kasutusalaadeks on põllumajandus ja kütteturvas. Loas on kaevandamisega rikutud korrastava maa kasutamise otstarbeks määratud tingimuste loomine soo taastumiseks.

Turbatootmisala korrastamisel on positiivne mõju kliimaeesmärkide täitmisele. Soodel on oluline roll kliima kujundamisel, sidudes või emiteerides kasvuhoonegaase. Mahajäetud ja kasutusel olevad turbatootmisalad omavad mõju süsinikuringele, veerežiimile, bioloogilisele ja maastikulisele mitmekesisusele. Kuivendatud tootmisalad on CO₂ allikad, kuna kaevandamise tõttu on veetase madal ja fotosünteesiv taimestik eemaldatud. Turbatootmisalale taassoostumiseks sobivate tingimuste loomisel peatatakse turbakadu ja vähendatakse kasvuhoonegaaside emissioone. Kliima seisukohast Nurme Turvas tootmisala korrastamise tulemusena kasvuhoonegaaside summaarne emissioon atmosfääri väheneb, millega kaasneb positiivne mõju.

Soo taastamisel luuakse tingimused bioloogilise mitmekesisuse arenguks luues kasvutingimused soodele iseloomulikele taimedele ja pakkudes elukohti loomadele, turba lagunemine väheneb ja taimkatte arenguga luuakse tingimused turbaalal süsiniku sidumiseks ning vähendatakse turba mineraliseerumisest tulenevaid CO₂ vooge, taastatud turbaalad on ka magevee reservuaarid ning veetaseme tõustes väheneb ala tuleohtlikkus.

Ei ole teada, et kaevandatud ala korrastamine oleks vastuolus strateegiliste

planeerimisdokumentidega. Antud juhul on tegemist maavara kaevandamise lõpetamisega kaasneva loomuliku ning seadusjärgse kohustusega, mistõttu ei ole korrastamine vastuolus planeeringute ja arengukavadega. Tori valla üldplaneering on koostamisel. Hetkel kehtiva Sauga valla üldplaneeringu kohaselt on Nurme Turvas tootmisalal lubatud maavarade kaevandamine, pärast kaevandamist tuleb ala korrastada. Vastuolu üldplaneeringuga ei ole.

Ka Pärnu maakonna planeering näeb ette ammendunud maardlate korrastamist kui olulist tegevust ning seetõttu maakonna planeeringuga vastuolud puuduvad.

Lõuna-kagu osas asub Sindi-Lihula elektriõhuliin (220-330kV, kõrgepingeliin) ja Sindi-Audru elektriõhuliin (35-110kV, kõrgepingeliin).

Nurme Turvas tootmisala kattub Rapla- Pärnumaa maavarade teemaplaneeringu uuringuruumiga.

Ida suunas piirneb tootmisala Tallinna-Pärnu-Ikla teega.

Esitatud taotluse kohaselt on sooteadlane planeeritud kaasata korrastamise projekti koostamise käigus, et projekteerimisel oleks võimalik lähtuda võimalikult värskest informatsioonist keskkonnavalastest küsimustes.

3.1.2. Tegevuse energiakasutus

Kavandatava tegevuse käigus kasutatakse ressursse ja energiat kraavide sulgemiseks, rajatiste likvideerimiseks jm tegevusteks, mis käivad tootmisala tehnilise ja bioloogilise korrastamise juurde. Veetõkkesüsteemide rajamiseks kasutatakse tõenäoliselt tootmisalalt saadud turvast.

Tagamaks soodele iseloomuliku taimkatte arengut peab korrastataval alal kaevandamata jääma vähemalt 0,2 m paksune turbakiht, et luua sobivad keemilised ja füüsikalised kasvutingimused sootaimedele. Korrastamine tuleb läbi viia esimesel võimalusel peale väljakute ammendumist, et vältida turba edasist mineraliseerumist, sel juhul ei ole vajalik ka turba pinna koorimine. Bioloogilisel korrastamisel läbiviidavatel töödel tuleb kaasata vastava eriala spetsialist, kes omab varasemat kogemust soo taastamisel. Pärast tootmistevõimaluse lõpetamist tuleb viia tootmisalalt ära kõik, mis on tehiskas, et taastada kaevandamisest mõjutatud maa-alal looduslik ilme.

Võib eeldada, et kavandatav tegevus ei ole energia- ja jäätmemahukas ega kujuta ohtu keskkonnale, inimese tervisele ja varale.

3.1.3. Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn, jäätmete teke ja käitlemine

Pinna- ja põhjavesi

Nurme Turvas turbatootmisalalt juhitakse ära soo ja/või rabavett, millele turbatootmise käigus ei

lisata puhastamise eesmärgil kemikaale ega baktereid. Seetõttu on tootmisalalt ära juhitud vesi oma keemiliselt koostiselt võrreldav soo ja raba veega.

Korrastamise käigus on Nurme Turvas turbatootmisala veerežiimi taastamine oluline eeldus sootüübiliste koosluste kujunemiseks. Ala on varasemalt kuivendatud ning tootmise lõppedes kaovad kuivenduskraavidel põhinevad vee ärajuhtimise funktsioonid. Korrastamise tulemusel veetase tõuseb ning stabiliseerub tasemel, mis soodustab sootaimestiku taastumist ning aeglustab turba edasist mineraliseerumist. Ala kuivendamise lõpetamine vähendab järk-järgult ka toitainete leostumist ja heljumi teket.

Veerežiimi ühtlustamiseks suletakse tootmisalal paiknevad kuivenduskraavid tihendatud turbast veetõkkesammidega. Tammid rajatakse kohapealset turvast kasutades ning vajadusel kujundatakse terrassid ja madalad tõkkevallid, mille eesmärk on aeglustada äravoolu, pikendada sademe- ja lumesulavee viibeaega ning tagada veetaseme püsimine maapinna lähedal. Sellise lahenduse eesmärk on luua võimalikult ühtlane ja looduslik veerežiim kogu taastatava soo ulatuses.

Korrastamise tulemusena muutub ära juhitava vee kogus oluliselt väiksemaks. Pinna- ja põhjavee äravoolu suund ei muutu, kuna veetõkkes ei põhjusta uute äravoolukanalite teket ega survet ümbritsevatele aladele. Tööde käigus ei süvendata eesvoolusid ega muudeta olemasolevate maaparandussüsteemide toimimist.

Korrastamistööde ajal võib ajutiselt suureneda heljumi hulk, mis on tingitud turbapinnase liigutamisest ning pinnavee ümberjaotumisest. Heljumi esinemine on varasemalt olnud seotud turbatootmise tolmu ning kuivendamise mõjul toimunud füüsikalise-keemiliste protsessidega. Eeldatavalt on tööde ajal tekkiv mõju väiksem kui aktiivsel tootmisperioodil, kuna turbakihti liigutatakse oluliselt vähem. Töid teostatakse selliselt, et vältida suurte sademete ajal turbapinnase liigset segunemist ning pinnase erosiooni. Ala loodusliku veerežiimi taastudes väheneb aja jooksul kuivenduse negatiivne mõju ja paranevad ka pinnavee kvaliteedi näitajad. Tootmisperioodile iseloomulik toitainete (lämmastik, fosfor) ja heljumi tõus hakkab taanduma, kuna turba mineralisatsioon pidurdub ja veerežiim muutub stabiilsemaks. Pikaajaliselt on mõju pinna- ja põhjaveele selgelt positiivne.

Soosetete veekiht on vabapinnaline ja toitub peamiselt sademetest. Vesi on happeline, madala mineralisatsiooniga (alla 0,1 g/l). Iseloomulike omaduste (pruunikas värvus, spetsiifiline lõhn ja maitse) tõttu ei kasutata soosetete vett joogi- või tarbeveena. Turbatootmine ei mõjuta põhjavee režiimi kuna kuivendamine toimub vabapinnalises soosetete veekihi, mida joogiveeks ei kasutata.

Arvestades kavandatava tegevuse iseloomu, paiknemist ning asjaolu, et tegemist on majanduslikult ammendunud turbatootmisalaga, mille veerežiim taastub looduslikule tasemele, ei ole põhjaveetaseme seire nõudmine vajalik. Ala ei paikne põhjaveehaarete läheduses ning veetaseme tõus vähendab toitainete väljauhtumise ohtu, mitte ei suurenda seda. Kavandatav tegevus ei muuda äravoolu, ei tekita ülejutusrisi ega põhjusta survet lähedal paiknevatele ökosüsteemidele. Taastuv veerežiim parandab piirkonna looduslikku tasakaalu ning loob

tingimused sootüüpiliste koosluste arenguks korrastataval alal.

Müra ja tolm

Turbatootmisala korrastamise mõju välisõhule (müra, tahked peenosakesed) ei ole võrreldav turba tootmisega kaasnevate mõjudega, kuna on lühiajaline ega põhjusta olulist negatiivset keskkonnamõju. Korrastamiseks kasutatavad masinad tekitavad kaevandamisega sarnase mürafooni ja lubatud piirväärtuseid ületava mürataseme tekkimist eeldatavalt ei ole ette näha. Korrastamise järgselt lõpeb ka mürahäiring.

Keskkonnaametile ei ole teada kaebusi, mis alal turbatootmisega seoses oleks esitatud. Seega nendest aspektidest tulenevalt ei ole korrastamisega eeldada negatiivsete keskkonnamõjude tekkimist ümbritsevale maastikule või elanikkonnale.

Valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Valgus-, soojus-, kiirgus- ega lõhnareostust tootmisala korrastamisega ümbruskonnale ei kaasne. Kui neid tekib, siis on see lokaalne ja lühiajaline ning mäeeraldise piiridest väljapoole ei levi (nt tehnika valgustus, masinate heitgaaside lõhn vmt).

Jäätmete

Turbatootmisala korrastamisel tekkida võivad jäätmed tuleb käidelda kooskõlas kehtivate õigusaktidega. Nurme Turvas tootmisala korrastamine taastuvaks sooks loob jäätmete tekke seisukohalt eeldatavalt positiivse mõju, kuna korrastamise käigus viiakse turbatootmisalalt tehislükud materjalid jms ära ning korrastamise tulemusena maa-ala looduslik ilme taastub.

Vibratsioon

Korrastamistöid teostavad masinad tekitavad müra ja vibratsiooni, kuid need häiringud on lühiajalised ega ületa eeldatavasti õigusaktidega kehtestatud piirnorme.

3.1.4. Tegevusega kaasnevate avariilukordade, suurõnnetuste või katastroofide esinemise võimalikkus

Korrastamistöodel on potentsiaalseks reostusallikaks masinate tehnilised avariid. Selle vältimiseks tuleb jälgida masinate tehnilist seisundit ning planeerida projektis avariide likvideerimise viisid. Tuleb tagada kütte- ja määrdeainete pinnasesse sattumise vältimiseks ettenähtud kaitsevahendite olemasolu ja korrashoid. Remontimine peab toimuma selleks ettenähtud kohtades.

Kui korrastamistöid viiakse läbi kuival ja sooja aastaajal, on üks võimalik turbatootmisala keskkonnamoht turbalasundi tulekahju. Põlengu tekitajateks on turba isesüttimine, inimeste hooletus, heitgaaside väljalasketorudest lenduvad sädemed või väljalasketorudel isesüttinud turbatolm. Oluline on, et põleng, kui see peaks tekkima, saaks tootmisalal kiiresti lokaliseeritud.

Selleks peavad turbatootmisalal olema tulekustutuse veevõtu kohad. Lisaks peaks turbatootmisalal olema välja töötatud esmane tulekahju likvideerimise skeem. Turbatootmisala korrastamise seisukohast suurõnnetuste või katastroofide oht puudub, kui suudetakse võimalikud põlengud kiiresti lokaliseerida.

Teadaolevalt puuduvad korrastataval mäeeraldisel alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada. Ajalooliste, kultuuriliste ning arheoloogiliste väärtustega alad kavandatava tegevuse maa-alal teadaolevalt puuduvad, seega võimalik negatiivne mõju nimetatud väärtustele puudub.

3.2. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

Kavandatava tegevuse kirjeldus ja mõjutatav keskkond on väljatoodud ptk-s 3.1.1.

3.2.1. Mõjualale jääva Natura 2000 võrgustiku ja looduskaitsealade kirjeldus

Nurme Turvas tootmisalale ei jää Natura 2000 võrgustiku alasid ning puuduvad EELIS andmebaasis looduskaitsealad, millele korrastamistegevus võiks mõjuda ebasoodsalt, kui arvestada liigispetsiifiliste nõudmistega ja piirangutega.

Teder (*Lyrurus tetrix*; KLO9111964) on hetkel Eesti ohustatud liikide punase nimestiku järgi arvatud kategooriasse väljasuremisohus (CR)¹. Arvukus on 3 põlvkonna vältel langenud >50%, kusjuures languse põhjused ei ole lakanud ning langus on jätkuv. Tedre ohuteguriteks loetakse mh järgnevaid tegureid: energia tootmine ja kaevandamine, kuivendamine, metsamaa raadamine, kliimamuutused ja erakordsed ilmastikunähud, looduslike süsteemide ümberkujundamine, metsaraie ja puidu varumine².

Nurme Turvas tootmisalal tuleks taastada ala tedrele sobilikuks. Seega lihtsaim variant on kujundada ala püsiva või ajutise üleujutusega alaks, kallim variant on taastada märgala kompleks.

Esimese sammuna tuleks selleks topograafiliste (LIDAR kõrgusmudel ja reljeefi analüüs) ning hüdroloogiliste (valgala ulatus, kraavivõrgustik ja veetasemed) andmete analüüsist koostada eksperthinnang, kas ja millisel moel on võimalik tekitada tootmisalale madalaveeline üleujutatud ala, mis oleks sobilik tedrele ning ka teistele soolinnustikule.

¹ EELIS

² Linnuatlas

Looduskaitseseaduse § 55 lg 6¹ on keelatud looduslikult esinevate lindude pesade ja munade tahtlik hävitamine ja kahjustamine või pesade kõrvaldamine ning tahtlik häirimine, eriti pesitsemise ja poegade üleskasvatamise ajal.

Eeltoodust lähtuvalt tuleb kaasata vastavad eksperdid (ornitoloog, hüdroloog), kes annavad

eksperthinnangu, kas ja millisel moel on võimalik tekitada tootmisalale madalveeline üleujutatud ala, mis oleks sobilik tedrele ning teistele soolinnustikule.

3.2.2. Hinnang keskkonnamõju olulisusele

Maavara kaevandamise tulemusena on maastik mäeeraldise piires täielikult muutunud, kuid selle kvalitatiivne muutus taastatakse korrastamisega. Kaevandatud ala korrastamisel luuakse tingimused soo taastumiseks. Tootmisala korrastamine ei ole eeldatavalt olulise keskkonnamõjuga tegevus.

Ala ei paikne põhjaveehaarete läheduses ning veetaseme tõus vähendab toitainete väljauhtumise ohtu, mitte ei suurenda seda. Kavandatav tegevus ei muuda äravoolu, ei tekita üleujutusrisi ega põhjusta survet lähedal paiknevatele ökosüsteemidele. Taastuv veerežiim parandab piirkonna looduslikku tasakaalu ning loob tingimused sootüüpiliste koosluste arenguks korrastataval alal.

3.2.3. Mõju suurus, tugevus, kestvus, sagedus, pöördumus ning mõjuala ulatus

Korrastamisel kasutatakse samu masinaid, mida kaevandamisel. Korrastamistööde käigus ei ole ette näha olulise keskkonnamõju tekkimist: veerežiimi muutus ja sellega kaasnev võimalik mõju peab olema kajastatud korrastamisprojektiis ning vajadusel tuleb rakendada leevendusmeetmeid.

Piirtasemeid ületavat müra ja õhusaastet ei teki. Korrastamistööde tegevuste mõju ei ulatu eeldatavalt tootmisala piiridest väljapoole, korrastamise lõpetamise järgselt on alale loodud soodsad tingimused taassoostumiseks.

Turbatootmisala korrastamisel on positiivne mõju nii keskkonnale kui ka ümbritsevale elanikkonnale. Lõpetatakse turbatootmisalalt kuivendusvee väljajuhtimine ning suletakse kraavid, et veetase saaks alal tõusta. Sellega tekitatakse võimalused märgala taastumiseks. Lakkavad turbatootmisega kaasneda võivad häiringud (õhusaaste, müra, masinate liikumine teedel jne).

Soodel on oluline roll kliima kujundamisel, sidudes või emiteerides kasvuhoonegaase. Mahajäetud ja kasutusel olevad turbatootmisalad omavad mõju süsinikuringele, veerežiimile, bioloogilisele ja maastikulisele mitmekesisusele. Kuivendatud tootmisalad on CO₂ allikad, kuna kaevandamise tõttu on veetase madal ja fotosünteesiv taimestik eemaldatud. Turbatootmisalale taassoostumiseks sobivate tingimuste loomisel peatatakse turbakadu ja vähendatakse kasvuhoonegaaside emissioone. Kliima seisukohast Nurme Turvas tootmisala korrastamise tulemusena kasvuhoonegaaside summaarne emissioon atmosfääri väheneb, millega kaasneb positiivne mõju.

3.2.4. Mõju piiriülesus

Riigipiiri ülest mõju ette näha ei ole.

3.2.5. Mõju Natura 2000 võrgustiku alale ja teistele loodusobjektidele

Objektiivse teabe põhjal on ebasoodne mõju Natura 2000 aladele välistatud. Natura 2000 hindamise eelhindamine ei ole vajalik.

Mõju kaitsealustele liikidele ei ole näha, sest ekspertide kaasamine võimaldab korrastamise käigus luua kaitsealustele linnuliikidele sobivaid elupaiku ning vähendada korrastamistööde mõju kaitsealustele linnuliikidele. Korrastamistegevus toetab aga tervikuna (sh. kaitsealuste liikide) soolupaikade arengut Nurme Turvas tootmisalal.

3.2.6. Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Nurme Turvas tootmisala lähedusse jäävad OÜ ASB Greenworld Eesti (Nurme turbatootmisala KMIN-127, Nurme III turbatootmisala L.MK/333334), OÜ TorfEst (Elbu III turbatootmisala, L.MK/334153, Nurme IV turbatootmisala KL-523450), AS Jiffi Products Estonia (Elbu turbatootmisala, KMIN-028) ja AS Nurme Turvas (Elbu IV turbatootmisala, KMIN-033) turbatootmisalad.

Korrastamisel kasutatakse samu masinaid, mida kaevandamisel. Korrastamistööde käigus ei ole ette näha olulise keskkonnamõju tekkimist ega koosmõjude suurenemist.

3.2.7. Ebasooda mõju tõhusta ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Korrastamistööde tegemise käigus on olulise ebasoodsa mõju avaldumine eeldatavalt vähetõenäoline. Korrastamisel luuakse soodsad tingimused taassoostumiseks. Korrastamisprojekti koostamisel (ja vajadusel ka tööde läbiviimisel) tuleb konsulteerida vastavaid teadmisi ja kogemusi omava sooteadlasega, ornitoloogiga kui ka hüdroloogiga.

Lisaks tuleb arvestada liigispetsiifiliste nõudmiste, piirangute ja leevendusmeetmetega.

3.3. Eelhinnangu järelendus

Eelhindamise tulemusena järeldeb Keskkonnaamet, et kavandataval tegevusel puudub oluline ebasoodne keskkonnamõju, kuna:

- kavandatav tegevuskoht ei asu Natura 2000 võrgustiku alal ning kavandatava korrastamisega ei mõjutata ebasoodsalt Natura 2000 võrgustiku alasid;
- puudub negatiivne mõju kaitsealustele loodusobjektidele, sh liikide elupaikadele;
- eelhindamise tulemusena selgus, et korrastamisega ei ületata eeldatavalt piirmäärasid müra, tolmu ja vibratsiooni osas;
- korrastamisega taastatakse maa-ala kvalitatiivne ilme ning soodsad tingimused märgala tekkeks, sh alale looduslikult oma veerežiim.

KeHJS § 11 lõike 8¹ kohaselt KMH algatamata jätmise otsus peab muu hulgas sisaldama

asjakohaseid KeHJS § 6¹ lõike 1 punkti 6 alusel esitatud kavandatava tegevuse erisusi või keskkonnameetmeid muidu ilmnedu võiva olulise ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks või ennetamiseks. Määruse nr 31 § 5 lõike 2 järgi, kui eelhinnangu järelduseks on kavandatava tegevuse KMH algatamata jätmise, esitatakse eelhinnangus põhjendatud juhul ettepanekud vajalikeks keskkonnameetmeteks.

KeHJS § 3³ lõike 1 järgi keskkonnameetmed on kavandatava tegevuse elluviimisega kaasneva ebasoodsa keskkonnamõju ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise ning põhjendatud juhul heastamise meetmed. Keskkonnameetmete hulka arvatakse ka keskkonnaseire. KeHJS § 3³ lõike 2 kohaselt peavad keskkonnameetmed, sealhulgas keskkonnaseirega jälgitavate näitajate liik ja seire kestus, olema proportsionaalsed kavandatava tegevuse iseloomu, asukoha ja mahuga ning eeldatavalt avalduva keskkonnamõjuga. Keskkonnaseire määramisel ja tegemisel arvestatakse olemasoleva keskkonnaseirega.

4. ÄRAKUULAMINE

KeHJS §11 lg 2² alusel saatis Keskkonnaamet 21.09.2026 kirjaga nr DM-136357-2 Nurme Turvas tootmisala korrastamistingimuste taotlusele koostatud keskkonnamõjude eelhinnangu ja KMH algatamata jätmise otsuse eelnõu arvamuse avaldamiseks Tori Vallavalitsusele, Maa- ja Ruumiametile, Transpordiametile, AS-le Nurme Turvas ja tutvumiseks Elering AS-le, Riigimetsa Majandamise Keskusele, arvamuse avaldamise tähtajaga hiljemalt 05.10.2026.

Maa- ja Ruumiamet esitas 24.09.2026 kirjaga nr 7-1/26/12522-2 (registreeritud KOTKAS-s dokumendina nr DM-136357-3) arvamuse, et on esitatud eelnõudega tutvunud ning märkused nende osas puuduvad.

Tori Vallavalitsus soovis 24.09.2026 kirjaga nr 5-1/3088-1 (registreeritud KOTKAS-s 25.09.2026 nr DM-136357-4) pikendada arvamuse andmise tähtaega kuni 20.10.2026.

Keskkonnaamet nõustus 25.09.2026 kirjaga nr DM-136357-5 Nurme Turvas tootmisala korrastamistingimuste menetluses vastamistähtaja pikendamisega ja pikendas keskkonnamõju hindamise algatamise või algatamata jätmise otsuse tegemise tähtaega.

Transpordiamet esitas 05.10.2026 kirjaga nr 8-5/26/16759-2 (registreeritud KOTKAS-s 06.10.2026 nr DM-136357-6) arvamuse, et arvestades *Nurme Turvas tootmisala KMH algatamata jätmise otsuse eelnõus toodud, Transpordiametil täiendavad ettepanekud puuduvad ning nõustume Nurme Turvas tootmisalal KMH algatamata jätmisega. Juhime tähelepanu, et maardla ala asub riigitee nr 4 Tallinna-Pärnu-Ikla tee km 117-120 kaitsevööndi vahetus läheduses, mis konkreetse tee puhul on mõlemal pool teed äärmise sõiduraja välimisest servast 50 meetrit. Seega palume Transpordiamet kaasata edasistesse korrastamistöödega seotud etappidesse, sh projekti koostööstamise, sest ette on näha veetaseme muutmist, mis võib mõjutada tee või selle kaitsevööndi seisukorda.*

Eeltoodust lähtuvalt lisab Keskkonnaamet täiendava lisatingimuse:

- Transpordiamet kaasata korrastamistööde etapisse (sh projekti koostöölastamisse).

Tori Vallavalitsus esitas 22.10.2026 kirjaga nr 2-3/631 (registreeritud KOTKAS-s dokumendina nr DM-136357-8) seisukoha, milles nõustub Nurme Turvas tootmisala korrastamistingimuste keskkonnamõju hindamise eelhinnangu ja keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise eelnõuga.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Siret Punnisk

juhataja

maapõuebüroo

Teadmiseks: Elering AS, Maa- ja Ruumiamet, Riigimetsa Majandamise Keskus, Tori Vallavalitsus, Transpordiamet

Maigi Säinas 5918 4357

Maigi.Sainas@keskkonnaamet.ee

Aire Soo 5699 7376

aire.soo@keskkonnaamet.ee

Liisu Aulik 56924060

liisu.aulik@keskkonnaamet.ee